

Izveštaj sa 22. Simpozijuma pejzažne hortikulture 2026 „NOVA HORTIKULTURA: INOVACIJE I ADAPTACIJE”

Odsek za pejzažnu arhitekturu i hortikulturu u suorganizaciji sa Udruženjem za Pejzažnu Hortikulturu Srbije –UPHS organizovao je naučno-stručni skup 22. Simpozijum Pejzažna hortikultura 2026., pod naslovom: „NOVA HORTIKULTURA: INOVACIJE I ADAPTACIJE”, na Univerzitetu u Beogradu-Šumarskom fakultetu, u periodu od 5. do 6. februara 2026. godine. Simpozijum je realizovan u hibridnom formatu, sa predavanjima uživo i onlajn.

Održano je ukupno 28 predavanja (21 domaćih i 7 inostranih autora), predstavljeno je 7 projektnih prezentacija, kao i 3 udžbenika.

U okviru poster sekcije studentskih radova izloženo je 6 radova.

Na Simpozijumu je učestvovala 21 institucija, 13 iz Srbije i 8 iz inostranstva:

Univerzitet u Beogradu Šumarski fakultet, Srbija

Institut za šumarstvo, Beograd, Srbija

Švedski Univerzitet Poljoprivrednih Nauka, Švedska

Institut za pesticide i zaštitu životne sredine, Beograd, Srbija

Univerzitet u Beogradu Poljoprivredni fakultet, Srbija

Univerzitet u Novom Sadu, Poljoprivredni fakultet, Srbija

Univerzitet u Novom Sadu, Institut za nizijsko šumarstvo i životnu sredinu, Srbija

Univerzitet u Novom Sadu, Institut BIOSENS, Srbija

Vrtni centar Biosan, Ljig, Srbija

Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska

Rasadnik Lorberg, Nemačka

Centar za promociju nauke, Srbija

Udruženje FMBAS, Srbija

Udruženje Ekonaut, Srbija
Kraljevske botaničke bašte, Kju, UK
Botanička bašta u Čikagu, SAD
Deforche Construction Group, Belgija
UPHS, Srbija
Univerzitet Crne Gore – Biotehnički fakultet, Podgorica, Crna Gora
Arborist Banja Luka, Bosna i Hercegovina
KidHub/Platforma za inovacije u ekološkom obrazovanju, Beograd, Srbija

Radovi koje su prezentovani u okviru sesije **INOVACIJE I CIRKULARNA BIOEKONOMIJA** obuhvatili su širok spektar inovacija – od upravljanja biodiverzitetom, preko rešenja zasnovanih na prirodi za unapređenje kvaliteta vode i prostora, do novih konstruktivnih, digitalnih i participativnih pristupa u planiranju i upravljanju zelenilom.

Poseban kvalitet ove sesije bio je u tome što inovacije nisu posmatrane isključivo kao tehnološke novine, već kao procesi koji povezuju ekologiju, ekonomiju i zajednicu. Bilo da je reč o prevenciji i pametnom upravljanju invazivnim vrstama, fitoremedijaciji kroz dekorativne biljke, vertikalnim pejzažima i primeni AI alata, ili o zaštitnim konstrukcijama sa edukativnom ulogom, građanskoj nauci i mapiranju zelene infrastrukture – svi radovi ukazuju na potrebu za novim modelima razmišljanja i delovanja.

Važan segment sesije predstavljaju i radovi koji se bave društvenom dimenzijom hortikulture i pejzaža – uključivanjem građana, različitih starosnih i kulturnih grupa, kao i ranjivih zajednica, u procese proizvodnje hrane, nege zelenila i prikupljanja podataka. Na taj način pejzaž i hortikultura postaju alat za jačanje socijalne kohezije, ekološke svesti i osećaja pripadnosti prostoru. Ova sesija je pokazala da inovacije u pejzažnoj hortikulturi danas znače: više funkcija u jednom rešenju, ponovnu upotrebu resursa, povezivanje struke i zajednice, kao i oslanjanje na znanje – kako stručnjaka, tako i građana.

Radovi predstavljeni u okviru sesije **BIODIVERZITET I DIZAJN BILJKAMA** ukazuju na sve izraženiji jaz između intenzivne urbanizacije i potrebe za očuvanjem i unapređenjem zelenih i otvorenih prostora u savremenim gradovima. Gubitak urbanog zelenila i biodiverziteta, naročito u istorijskim i gusto izgrađenim delovima grada, zahteva nove, prostorno efikasne i konceptualno fleksibilne pristupe, poput džepnih šuma, krovnih vrtova i pažljivo oblikovanih travnih struktura, koji omogućavaju povećanje ekosistemskih usluga i jačanje klimatske otpornosti urbanih sredina.

Istovremeno, radovi naglašavaju da održivost urbanih pejzaža ne zavisi isključivo od tehničkih i dizajnerskih rešenja, već i od institucionalnog okvira, transparentnosti planskih procedura i aktivnog učešća javnosti. Primeri konflikata između investitorskog urbanizma i zaštite prirodnih i pejzažnih vrednosti, kao i prakse građanskog i studentskog aktivizma, potvrđuju značaj participativnog planiranja kao korektivnog mehanizma u zaštiti javnog interesa.

Razmatran je i potencijal botaničkih bašta i uređenih pejzaža kao prostora za očuvanje autohtonih biljnih vrsta, istraživanje i edukaciju, uz potrebu za napuštanjem rigidnih estetskih normi i prihvatanjem prirodnih procesa i dinamike. Zaključno, sesija potvrđuje da integracija inovativnih zelenih rešenja, ekološki osvešćenog dizajna i participativnih praksi predstavlja ključni pravac ka stvaranju otpornijih, pravednijih i kvalitetnijih urbanih prostora u kontekstu savremenih društvenih i klimatskih izazova.

Sesija **PROIZVODNJA BILJAKA** otvorila je neka od najvažnijih pitanja vezanih za domaću rasadničku proizvodnju, koja se nalazi na raskršću između tradicije i neophodne tehnološke transformacije. Kroz diskusiju i prezentovane radove doneti su sledeći ključni zaključci:

Kvalitetan sadni materijal autohtonih vrsta prepoznat je kao temelj očuvanja autentičnosti predela. Fokus se stavlja na selekciju i autohtono poreklo materijala koji pokazuje prirodnu otpornost na ekstremne klimatske oscilacije. S tim u vezi, neophodna su dalja naučna i stručna istraživanja, kao i projekti koji bi ponudili konkretna praktična rešenja. Ukazalo se na neophodnost ispunjenja međunarodnih obaveza Republike Srbije i uvođenje evropskih i globalnih standarda zaštite prirode. Ujedno je pokrenuta inicijativa za organizovanjem serije planiranih radionica i okruglih stolova, sa ciljem da se kroz direktan dijalog rasadničara i donosilaca odluka definiše objektivna, izvodljiva i vremenski efikasna strategija za primenu Zakona o obnovi prirode u Srbiji.

Upotreba inovativnih, lokalno dostupnih supstrata i kondicionera („peat-free“ modeli) predstavlja ključni korak ka smanjenju ekološkog otiska i postizanju veće otpornosti biljaka. To bi bio značajan tehnološki zaokret ka održivosti. Ipak, treset se zbog niza fizičko-hemijskih i mikrobioloških karakteristika često smatra nezamenljivom komponentom. Rasadničari, svesni svih prednosti treseta, ukazali su na potencijal tresetišta kod Velikog Gradišta i postavili pitanje mogućnosti korišćenja ovog resursa u domaćoj proizvodnji.

Analizirani su taksoni koji spajaju ekonomsku isplativost i visoke standarde tržišta EU. Naglasak je na vrstama prilagođenim urbanim mikroklimatima i novim ekološkim nišama. Detaljno su analizirane i međunarodno priznate sorte vrste *Galanthus nivalis*.

Kontrola invazivnih vrsta zahteva stroži monitoring i inovativne strategije upravljanja, jer klimatske promene ubrzavaju njihovo širenje, ugrožavajući biodiverzitet. Proizvođači prihvataju koncept suzbijanja ovih vrsta, ali je potrebno definisati obavezujuće normative i tržišnu politiku koja će uzgoj i prodaju invazivnih vrsta učiniti neisplativim. Posebno je naglašeno da je upotreba sibirskog bresta izazvala neželjene posledice na različitim kategorijama zelenih površina, te da se problem invazivnih vrsta mora rešavati saradnjom različitih struka. Ukazano je i na neophodnost postojanja Zakonske regulative koja se odnosi na invazivne biljke Srbije.

Sesija je pokazala da rešenja leže u sprezi mlade naučne energije i realnog sektora. Tehnološka adaptacija i prilagođavanje asortimana u Srbiji nije samo pitanje adaptacije na klimatske promene i ekološke zahteve evropske unije i domaćeg tržišta, već prilika da postanemo lideri u proizvodnji otpornog, visokokvalitetnog i ekološki prihvatljivog sadnog materijala.

U okviru sesije **ZDRAVLJE BILJAKA I ARBORIKULTURA** je održano 9 naučnih predavanja iz oblasti zdravlja biljaka i jedno stručno predavanje iz arborikulture. Svoje rezultate su prikazali gosti iz Crne Gore (Univerzitet Crne Gore - Biotehnički fakultet iz Podgorice, Crna Gora), Srbije (Institut za pesticide i zaštitu životne sredine, Beograd-Zemun, Institut za nizijsko šumarstvo i životnu sredinu iz Novog Sada, Univerzitet u Beogradu - Šumarski fakultet iz Beograda) i Arborist iz Banja Luke (Bosna i Hercegovina). Obuhvaćene su teme inovacija u praćenju štetnih organizama, širenje svesti javnosti o invazivnim vrstama, nove patogene gljive od značaja za zelenu infrastrukturu i proizvodnju ukrasnih biljaka.

DODELA NAGRADA ZA STUDENTSKE POSTERE

Važno je istaći da je i ove godine, kao i prethodne, organizovana studentska Poster sekcija, koja teži promociji rada mladih u oblasti pejzažne arhitekture i hortikulture. Na završnici 22. Simpozijuma pejzažne hortikulture 2026 dodeljene su tri nagrade za studentske postere. Stručni žiri je, nakon evaluacije postera, doneo odluku da dodeli dve ravnopravne nagrade za prvo mesto, s obzirom na to da su oba rada ostvarila identičan broj poena u procesu ocenjivanja.

PRVO MESTO

Agrilus viridis (L.) (Coleoptera: Buprestidae) kao faktor degradacije bukovih sastojina u uslovima klimatskih promena
Mira Dabižljević

Idejno rešenje ekološke mreže na teritoriji Beograda: povezivanje Velikog ratnog ostrva i Velikog blata
Andrea Stojanović, Đorđi Gligoroski, Isidora Antić, Elena Bojović, Marija Nešić, Ivana Bjedov

NAGRADA PUBLIKE

Simbioza insekata i cvetnih livada: ekološke funkcije
Jelena Živković, Nikolina Svilar, Nađa Nikić, Milka Glavendekić

Beograd, 12.02.2026.

Naučni i Organizacioni Odbor 22. Simpozijuma PH 2026